

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

**Financieel-Economische
Zaken**

Van

[Redacted]

[Redacted]

Persoonsgegevens

[Redacted]

[Redacted]

Datum

27 augustus 2024

Referentie

Bijlagen

Kamerbrief Meer uren werken stimuleren in het primair onderwijs: het vervolg op de voltijds- en meerurenbonus

Intern OCW afgestemd

OPO, OPO-F, DG-control, DE

Interdepartementaal

afgestemd

SZW, VWS

nota

Ondertekening: Kamerbrief meer uren werken stimuleren in het primair onderwijs: het vervolg op de voltijds- en meerurenbonus

Aanleiding

Aan de Tweede Kamer is toegezegd¹ dat indien mogelijk voor Prinsjesdag 2024 een update volgt over de pilot meerurenbonus en het vervolg daarvan. Met verzending van deze Kamerbrief voldoet u aan deze toezegging.

Geadviseerd besluit

Door ondertekening van de Kamerbrief, gaat u akkoord met verzending van de Kamerbrief voor Prinsjesdag 2024.

Kernpunten

De kernboodschap van de Kamerbrief is het belang van het stimuleren van meer uren werken. Kansen laten liggen is geen optie. De brief sluit aan bij het Hoofdlijnenakkoord en blikt terug op wat er al gedaan is. Daarnaast beschrijft het de drie opbrengsten van de kopgroep in het po en de vervolgaanpak.

Toelichting

Op 23 augustus 2024 heeft u een eerste concept van de Kamerbrief ontvangen. Uw feedback op deze Kamerbrief is verwerkt. Drie belangrijke aanpassingen zijn:

- De urgentie van het stimuleren van meer uren werken is meer benadrukt.
- Er is verduidelijkt dat dit past binnen een bredere maatschappelijke en politieke opdracht;
- De voorlopende rol van OCW en mogelijke relevantie voor andere sectoren is ook verwerkt.

¹ Toezegging aan de leden De Kort (VVD) en Paternotte (D66). Nr. 4930 en 4909 in Delphi

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: Staatssecretaris OCW

**Financieel-
Economische Zaken**

Van

[Redacted]

Persoonsgegevens

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Datum

19 augustus 2024

Referentie

47625262

Bijlagen

1: Kamerbrief (separaat)

2: Vervolgacties

3: Overwegingen bij
experiment (separaat)

Intern OCW afgestemd

DG-control, DE, OPO,
OPO-F

**Interdepartementaal
afgestemd**

SZW, VWS

Kamerbrief meerurenbonus in het primair onderwijs
'resultaten en vervolg'

Aanleiding

Aan de Tweede Kamer is toegezegd¹ dat indien mogelijk voor Prinsjesdag 2024 een update volgt over de pilot meerurenbonus en het vervolg daarvan. Bijgevoegd vindt u de concept Kamerbrief. Desgewenst lichten wij deze nota graag mondeling toe.

Geadviseerd besluit

1. Bent u akkoord met de elementen waaruit de Kamerbrief bestaat?
2. Bent u akkoord met de voorgestelde vervolgacties?
3. Wij denken dat meerurenmaatwerk met een bonus niet verder beproefd wordt zonder een (co)gefinancierd experiment. Daarvoor is er op dit moment geen geld. Bent u akkoord om te verkennen of er bij Voorjaarsnota geld voor te vinden is? Wij zoeken ondertussen besturen die zelf willen (co)financieren. Dat is de actielijn die we de Kamer melden.

Na uw reactie ronden we de Kamerbrief af. Zo kunt u die uiterlijk in de tweede week van september naar de Kamer sturen, conform de toezegging.

Kernpunten

Ad 1. Kamerbrief (bijlage 1)

De kernboodschap van de Kamerbrief is het belang van het stimuleren van meer uren werken, ook door het lonender te maken. Kansen laten liggen is geen optie. De brief sluit aan bij het Hoofdlijnenakkoord en blikt terug op wat er al gedaan is. Het beschrijft de drie opbrengsten van de kopgroep in het po om meer uren te stimuleren: dat zijn het goede gesprek op school met leraren over de werktijdfactor, het aanbieden van meeruren-maatwerk met een bonus en het verder uitrollen van de beschikbaarheidstoelage (een soort 'piketdienst'). De Kamerbrief sluit af met de vervolgaanpak.

Ad. 2 Vervolgaanpak (bijlage 2)

Alle ingezette stappen laten zien dat het uitdagend is om verandering aan te brengen in de deeltijdcultuur in het onderwijs. Een aanzienlijk aantal leraren zou onder voorwaarden meer willen werken. Samen met het onderwijsveld zoeken we naar manieren waarop dat voor hen aantrekkelijker kan. De aanpak is daarom het doorgaan met de kopgroep het uitwerken van hun ervaringen (i), opzetten van

¹ Toezegging aan de leden De Kort (VVD) en Paternotte (D66). Nr. 4930 en 4909 in Delphi.

een kleinschalig experiment (ii) en aansluiten bij behulpzame initiatieven, zoals de kansen uit het Groeifonds Meer Uren Werkt! en het verbeteren van (het beeld van) de marginale druk om het meer werken meer lonender te maken (iii).

Ad. 3 Vervolgactie: kleinschalig experiment (bijlage 3)

In deze nota vragen wij uw specifieke aandacht voor het dilemma bij het opzetten van een kleinschalig experiment. Daar ligt een kans en een uitdaging.

Uitgaande van de gedane onderzoeken ligt er een positieve business case voor meerurenmaatwerk met een bonus: in theorie kan dit 1.900 fte netto opleveren als leraren op alle scholen in het po met een lerarentekort een bonus ontvangen. De focus op tekortscholen of -regio's vergroot legitimiteit (juridisch). Ca. 55% van de basisscholen heeft een lerarentekort, de kosten bovenop de huidige loonkosten zijn dan voor hen ca. 120 miljoen euro.² Echter, besturen in de kopgroep proberen een bonus (bijna) niet uit en noemen de extra kosten als één van de voornaamste redenen. Tegelijkertijd zouden wij gegeven het probleem van het lerarentekort graag willen kijken of en hoe deze papieren kansen te bereiken zijn.

Om een volgende stap naar meer uren werken te zetten zouden we het liefst een grootschalig experiment willen opzetten, waaruit blijkt welke variant van een bonus in de praktijk het meest effectief is. Wetenschappelijk gezien zouden met wat we nu weten voor het testen van één variant, zelfs in de meest afgeslankte vorm, ca. 400 scholen nodig zijn (waarvan 200 scholen als controlegroep, kosten: ca. 18 miljoen euro voor drie jaar). Het incidentele geld daarvoor is er vanuit OCW in de huidige begroting echter niet.

Wij denken daarom dat een kleinschalig experiment de beste optie is. In een kleinschalig experiment beproeven we twee varianten met circa 40 scholen (kosten 3 miljoen euro, 1 miljoen euro per jaar): één variant die het meest economisch rendabel lijkt (A) en één die op het meeste draagvlak kan rekenen en structureel kan werken (B).

Ons voorstel voor nu is tweeledig: We zoeken actief naar een paar besturen die een kleinschalig experiment zelf willen financieren. Voor sommige schoolbesturen is dat misschien mogelijk, wij helpen hen dan met de opzet en implementatie. Parellel verkennen we de mogelijkheden voor de (co-)financiering van een experiment vanuit OCW.

Krachtenveld

Politiek

- In het Hoofdlijnenakkoord 'Hoop, lef en trots' staat de ambitie expliciet bij het onderwijs om voltijdswerken te bevorderen. Ook is de wens om meer werken lonender te maken. Mede hierom verwachten wij draagvlak vanuit de Tweede Kamer.

- De vorige Tweede Kamer heeft de afgelopen twee jaar verschillende moties aangenomen rondom de voltijds- en meerurenbonus.³

Sociale partners

- Sociale partners hebben formeel nog geen positie ingenomen over de opbrengsten van het traject. Ambtelijk zijn ze met regelmaat betrokken en geïnformeerd; zij volgen de inzet van OCW met interesse en geven daarop periodiek input.
- Onze inschatting is dat voor sociale partners het belangrijk is dat inspanningen op het meerurenmaatwerk en beschikbaarheidstoelage niet ten koste gaan van andere maatregelen. Zoals minder werkdruk, meer autonomie, minder zorgtaken, gratis kinderopvang en verlagen marginale druk. Ons beeld: Gratis kinderopvang en verlagen marginale druk kan helpen, maar dat vraagt tijd. Op het overige worden ook acties in gang gezet, maar volgens ons zijn alle zaken die bijdragen aan het verkleinen van het tekort nodig om aan te werken.

Communicatie

- Rondom het verzenden van de brief zal er via OCW-communicatie kanalen aandacht worden gegeven aan de opbrengsten van de pilot meerurenbonus tot nu toe. We werken o.a. aan een duo interview met een schooldirecteur en een leraar over meeruren-maatwerk en een interview met een schooldirecteur over de beschikbaarheidstoelage.

Financiële consequenties

Geen zoals de Kamerbrief nu is opgesteld.

De vervolgacties bij doorgaan met ophalen en uitwerken ervaringen (i) en aansluiten bij behulpzame initiatieven (iii) vragen geen aanvullende middelen.

Idealiter zouden we nu een dekkingsvoorstel bijvoegen van 1,5-3 miljoen euro zodat we spoedig met een kleinschalig experiment kunnen starten, met als streven vóór de personeelsgesprekken op school in maart/april 2025. Op dit moment is hier nog geen geld voor beschikbaar.

Bij uw akkoord verkennen we de dekkingsmogelijkheden voor het experiment bij Voorjaarsnota (ii). Het experiment heeft twee soorten kosten: de onderzoeksbegeleiding (minimaal 150.000 euro) en de kosten van het meerurenmaatwerk voor deelnemende scholen. Deze eenmalige kosten voor het experiment zijn ca. 3 miljoen euro bij 40 scholen (1 mln. per jaar), zie bijlage 3. Cofinanciering (50/50) zou de OCW-kosten van 3 miljoen naar 1,5 miljoen euro kunnen halveren. Dit is nadrukkelijk gekozen als minimale investering, een iets groter experiment kan de kans op succes vergroten (bijv. 15 mln voor 200 scholen).

³ Beertema en Kops, 2019, (35 300-VIII, nr. 33) riepen op om te berekenen wat een voltijdsbonus kost. Paternotte en Hermans (2022, 36 200, nr. 24) vroegen om concrete acties te zetten op het mogelijk maken ervan. De motie Gündoğan (2022, 29 544, nr. 1135) verbreedde de voltijdsbonus naar de meerurenbonus als één van de te verkennen opties. De motie Van Meenen en Paul (2022 36 200-VIII, nr. 90) riep op om de opgehaalde informatie ook tot uitwerking te laten komen in de cao.

Eenheid Kabinet

Krachtenveld: Interdepartementaal

- Een werkgroep bestaande uit OCW (FEZ, OPO, DE), SZW (WBJA, ASEA, AV) en VWS (MEVA) heeft input geleverd voor de Kamerbrief. O.a. op de juridische, economische en gedragseffecten van de meerurenbonus.
- Ambtelijk SZW kijkt actief mee en is kritisch op de meerurenaanpak met bonus, met name vanuit juridisch perspectief. We denken dat we er ambtelijk uit komen door de juridische onderbouwing in een bijlage goed af te pellen. Het weegt in die onderbouwing mee in hoeverre het meerurenmaatwerk met een bonus in de praktijk werkt. Onze ambitie is juist om hierachter te komen. En daarom om met verdere juridische weging te wachten tot het verder beproefd is.

Eenheid Kabinet